

FIȘA DISCIPLINEI
(Curs opțional 8 de limbă și literatură italiană: Istoria limbii italiene / Poezia cavalerescă renascentistă)
Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2 Facultatea	Facultatea de Litere
1.3 Departamentul	Limbi și Literaturi Romane
1.4 Domeniul de studii	Limbă și literatură
1.5 Ciclu de studii ¹⁾	Nivel licență
1.6 Programul de studii/ Calificarea	Limbă și literatură italiană / Licențiat în filologie
1.7. Forma de învățământ	Cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei		Curs opțional 8 de limbă și literatură italiană: Istoria limbii italiene / Poezia cavalerescă renascentistă (Limbă de predare: italiană)				Codul disciplinei		LLI6126	
2.2 Titularul activităților de curs				BENCE-MUK MIRONA, lect. dr. MONICA FEKETE, conf. dr.					
2.3 Titularul activităților de seminar/curs practic				Lector Italia DAMIAN OTILIA STEFANIA, Lect. dr.					
2.4 Anul de studiu		III	2.5 Semestrul	6	2.6 Tipul de evaluare	C/V	2.7 Regimul disciplinei	Conținut	DS
								Obligativitate	DOp

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2 curs	2	3.3 curs practic/seminar	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	48	din care: 3.5 curs	24	3.6 curs practic/seminar	24
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					Ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					40
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
Pregătire seminare/cursuri practice/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					24
Tutoriat (consiliere profesională)					6
Examinări					8
Alte activități.....					
3.7 Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					108
3.8 Total ore pe semestru					156
3.9 Numărul de credite⁴⁾					6

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	Sală de curs, xeroxuri, manuale, culegeri de exerciții, teste de control.
5.2 de desfășurare a seminarelor/ cursurilor	Sală de curs practic, xeroxuri, cărți, manuale, teste de control. Frecventarea cursului practic este obligatorie în proporție de 2/3 din numărul total de

Data avizării în Decanat:
Numele și semnătura decanului:

practice	cursuri.

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale/ esențiale	C1 Utilizarea adecvată a conceptelor în studiul lingvisticii generale, al teoriei literaturii și al literaturii universale și comparate. C2 Comunicarea eficientă, scrisă și orală, în limba italiană C3 Descrierea sistemului fonetic, lexical și gramatical al limbii italiene și utilizarea acestuia în producerea și traducerea de texte și în interacțiunea verbală. C4 Analiza și prezentarea fenomenelor literare în contextul culturii de referință C5 Capacitatea de a analiza un text literar folosind conceptele și metodele criticii moderne; abilitatea de a utiliza limbajul și conceptele critice, de a înțelege aplicabilitatea metodelor interdisciplinare pentru critica literară.
Competențe transversale	CT1. Utilizarea componentelor domeniului limbii și literaturii în deplină concordanță cu etica profesională. CT2. Relaționarea în echipă; comunicarea interpersonală și asumarea de roluri specifice CT3 Organizarea unui proiect individual de formare continuă; îndeplinirea obiectivelor de formare prin activități de informare, prin proiecte în echipă și prin participarea la programe instituționale de dezvoltare personală și profesională.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Disciplina 1 Prezentarea momentelor relevante ale istoriei limbii italiene și pe punerea în evidență a legăturilor intrinseci cu istoria culturii și literaturii italiene. Disciplina 2 Prezentarea genului cavaleresc: modele, evoluție, schimbări, trăsături specifice.
7.2 Obiectivele specifice	Disciplina 1 Fondarea unei noi concepții asupra caracterului istoric al limbii, din perspectiva principalelor etape ale evoluției și devenirii limbii italiene Formarea de aptitudini în vederea unei analize semantice a textului literar din perspectivă lingvistico-evolutivă. Disciplina 2 - Interpretarea critică a unui text literar de complexitate mare, în limba italiană, pe baza conceptelor și metodelor studiate. - Formarea unei viziuni de ansamblu asupra perioadei literare studiate

8. Conținuturi

8.1 Curs 1	Metode de predare	Observații
1. De la latina din perioada clasică la dezbinarea latinei. Primele modificări ale latinei vulgare (secolul III). Appendix Probi.	Expunere; activitate frontală; curs interactiv; conversație euristică.	
2. Primele documente în neolatină. <i>Indovinello veronese. Le carte campane</i> (960-963).	Expunere; activitate frontală; curs interactiv; conversație euristică.	
3. Graiul florentin și dialectul toscan în secolul al XIII-lea. Dante și originea "latinei vulgare ilustre".	Expunere; activitate frontală; curs interactiv; conversație euristică.	
4. Caracteristicile limbii secolului al XIV-lea (Petrarca, Boccaccio). „Criza” secolului al XIV-lea. Latina și latina vulgară.	Expunere; activitate frontală; curs interactiv; conversație euristică.	
5. Secolul al XVI-lea. Limba sec. al XVI-lea. Acceptarea normei.	Expunere; activitate frontală; curs interactiv; conversație euristică.	
6. Secolul al XVII-lea. Notiuni privind norma lingvistică. Vocabularul della Crusca.	Expunere; activitate frontală; curs interactiv; conversație euristică.	

Data avizării în Decanat:
Numele și semnătura decanului:

7. De la latina din perioada clasică la dezbinarea latinei. Primele modificări ale latinei vulgare (secolul III). Appendix Probi.	Expunere; activitate frontală; curs interactiv; conversație euristică.	
Bibliografie obligatorie: *** <i>Storia della lingua italiana</i>, a cura di Luca Serianni e Pietro Trifone, Torino, Einaudi, 1993-1994, 3 vol. Bruno Migliorini, <i>Storia della lingua italiana</i>, Firenze, Sansoni, 1960. Nina Façon, <i>Corso di storia della lingua italiana</i>, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1963. G. Devoto, <i>Profilo di storia linguistica italiana</i>, Firenze, La nuova Italia, 1960. Mirko Tavoni, <i>Storia della lingua italiana. Il Quattrocento</i>, Il Mulino, Bologna, 1992. Paolo Trovato, <i>Storia della lingua italiana. Il primo Cinquecento</i>, Il Mulino, Bologna, 1994. Claudio Marazzini, <i>Storia della lingua italiana. Il secondo Cinquecento e il Seicento</i>, Il Mulino, Bologna, 1993. Tina Matarrese, <i>Storia della lingua italiana. Il Settecento</i>, Il Mulino, Bologna, 1993. Luca Serianni, <i>Storia della lingua italiana. Il primo Ottocento</i>, Il Mulino, Bologna, 1989. Luca Serianni, <i>Storia della lingua italiana. Il secondo Ottocento</i>, Il Mulino, Bologna, 1990. NOTA: I titoli presenti nella bibliografia si possono consultare presso la Facoltà de Litere, Biblioteca delle lingue romanze e la Biblioteca „Marian Papahagi”.		
8.2 Seminar 1	Metode de predare-învățare	Observații
1. Transpunerea textelor literare vechi în limba italiană standard. Primele texte literare.	Activitate individuală, pe grupe de studenți, problematizare, argumentare.	
2. Transpunerea textelor literare vechi în limba italiană standard. Cele trei coroane: Dante.	Activitate individuală, pe grupe de studenți, problematizare, argumentare.	
3. Transpunerea textelor literare vechi în limba italiană standard. Cele trei coroane: Petrarca.	Activitate individuală, pe grupe de studenți, problematizare, argumentare.	
4. Transpunerea textelor literare vechi în limba italiană standard. Cele trei coroane: Boccaccio.	Activitate individuală, pe grupe de studenți, problematizare, argumentare.	
5. Transpunerea textelor literare vechi în limba italiană standard. Secolul XV.	Activitate individuală, pe grupe de studenți, problematizare, argumentare.	
6. Transpunerea textelor literare vechi în limba italiană standard. Secolul XVI.	Activitate individuală, pe grupe de studenți, problematizare, argumentare.	
Bibliografie: *** <i>Storia della lingua italiana</i>, a cura di Luca Serianni e Pietro Trifone, Torino, Einaudi, 1993-1994, 3 vol. Bruno Migliorini, <i>Storia della lingua italiana</i>, Firenze, Sansoni, 1960. Nina Façon, <i>Corso di storia della lingua italiana</i>, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1963. G. Devoto, <i>Profilo di storia linguistica italiana</i>, Firenze, La nuova Italia, 1960. Mirko Tavoni, <i>Storia della lingua italiana. Il Quattrocento</i>, Il Mulino, Bologna, 1992. Paolo Trovato, <i>Storia della lingua italiana. Il primo Cinquecento</i>, Il Mulino, Bologna, 1994. Claudio Marazzini, <i>Storia della lingua italiana. Il secondo Cinquecento e il Seicento</i>, Il Mulino, Bologna, 1993. Tina Matarrese, <i>Storia della lingua italiana. Il Settecento</i>, Il Mulino, Bologna, 1993. Luca Serianni, <i>Storia della lingua italiana. Il primo Ottocento</i>, Il Mulino, Bologna, 1989. Luca Serianni, <i>Storia della lingua italiana. Il secondo Ottocento</i>, Il Mulino, Bologna, 1990. NOTA: I titoli presenti nella bibliografia si possono consultare presso la Facoltà de Litere, Biblioteca delle lingue romanze e la Biblioteca „Marian Papahagi”.		
8.1 Curs 2	Metode de predare	Observații
1. Luigi Pulci, <i>Morgante</i> : poemul cavaleresc „alla rovescia” - structură, modele, tematică; grotescul și comicul; personaje atipice; limbaj.	Expunere; activitate frontală; curs interactiv; conversație euristică.	

2. Boiardo, <i>Orlando Innamorato</i> : formă, conținut, modele, război/dragoste neoplatonică	Expunere; activitate frontală; curs interactiv; conversație euristică.	
3. Ariosto, <i>Orlando Furioso</i> : noul poem cavaleresc: structură, modele. Concatenație logică și invenție fantastică. Ironia.	Expunere; activitate frontală; curs interactiv; conversație euristică.	
4. Geografia lui Ariosto. Tasso, <i>Gerusalemme Liberata</i> : modele, structură.	Expunere; activitate frontală; curs interactiv; conversație euristică.	
5. Războiul, dincolo de război și de poemul eroic. Etică și moralitate.	Expunere; activitate frontală; curs interactiv; conversație euristică.	
6. Colocviu	Expunere; activitate frontală; curs interactiv; conversație euristică.	

Bibliografie:

Giulio Ferroni, *Storia della letteratura italiana*, II, Einaudi, Torino, 2000.
Salvatore S. Nigro, *Pulci e la cultura medicea*, LIL 13, Laterza, Bari, 1979.
Gian Mario Anselmi, *Gerusalemme Liberata di Torquato Tasso*, în AA.VV., *Letteratura italiana. Le opere*, a cura di A. Asor Rosa, vol. I, *Dalle origini al Cinquecento*, Einaudi, Torino, 1992.
Corrado Bologna, *Orlando Furioso di Ludovico Ariosto*, AA.VV., *Letteratura italiana. Le opere*, a cura di A. Asor Rosa, vol. I, *Dalle origini al Cinquecento*, Einaudi, Torino, 1992.
A. Franceschetti, *L'Orlando innamorato e le sue componenti tematiche e strutturali*, Firenze, Olschki, 1975.
Giorgio Petrocchi, *I fantasmi di Tancredi. Saggi sul Tasso e sul Rinascimento*, Caltanissetta-Roma, Salvatore Sciascia Editore, 1972.
M. R. Ruggieri, *L'umanesimo cavalleresco italiano. Da Dante al Pulci*, Roma, Edizioni dell'Ateneo, 1962.
M. Villoresi, *La letteratura cavalleresca. Dai cicli medievali all'Ariosto*, Roma, Carocci Editore, 2000.
Sergio Zatti, *L'uniforme cristiano e il multiforme pagano. Saggio sulla "Gerusalemme Liberata"*, Milano, Il Saggiatore, 1983.

8.2 Seminar 2	Metode de predare-învățare	Observații
1. Pulci, <i>Morgante</i> și istoria unui gen literar. Caracteristicile poemului. Cântul I.	Expunere, activitate individuală,	
2. Pulci, <i>Morgante</i> , teme și personaje, limbă și stil la Pulci. <i>Morgante</i> și Margutte la cârciumă. Roncisvalle.	Activitate individuală, problematizare, argumentare.	
4. Ariosto, <i>Orlando Furioso</i> : aventură, eroism, iubire și magie. Cântul I. Spațiul aventurii și cartografia în epoca Renașterii.	Activitate individuală, problematizare, argumentare.	
3. Ariosto, <i>Orlando Furioso</i> . Tehnică narativă. Ironie și simbol. Personaje. Figura lui Orlando; Astolfo pe Lună; Insula Alcinei. Descrieri arhitectonice. Locuri exterioare și locuri interioare. Palatul lui Atlante, imagine a poemului.	Activitate individuală, problematizare, argumentare.	
5. Tasso, <i>Gerusalemme Liberata</i> , Cântul I. Clorinda, Erminia, Armida. Tasso, <i>Gerusalemme Liberata</i> : dualismul între bine și rău; pathosul tragic al iubirii.	Activitate individuală, problematizare, argumentare.	
6. Colocviu	Activitate individuală, problematizare, argumentare.	

Bibliografie:

Giulio Ferroni, *Storia della letteratura italiana*, II, Einaudi, Torino, 2000.
Salvatore S. Nigro, *Pulci e la cultura medicea*, LIL 13, Laterza, Bari, 1979.
Gian Mario Anselmi, *Gerusalemme Liberata di Torquato Tasso*, în AA.VV., *Letteratura italiana. Le opere*, a cura di A. Asor Rosa, vol. I, *Dalle origini al Cinquecento*, Einaudi, Torino, 1992.
Corrado Bologna, *La macchina del «Furioso». Lettura dell'«Orlando» e delle «Satire»*, Torino, Einaudi, 1998.
A. Franceschetti, *L'Orlando innamorato e le sue componenti tematiche e strutturali*, Firenze, Olschki, 1975.
Giorgio Petrocchi, *I fantasmi di Tancredi. Saggi sul Tasso e sul Rinascimento*, Caltanissetta-Roma, Salvatore Sciascia Editore, 1972.

Data avizării în Decanat:
Numele și semnătura decanului:

M. R. Ruggieri, *L'umanesimo cavalleresco italiano. Da Dante al Pulci*, Roma, Edizioni dell'Ateneo, 1962.
M. Villorresi, *La letteratura cavalleresca. Dai cicli medievali all'Ariosto*, Roma, Carocci Editore, 2000.
Sergio Zatti, *L'uniforme cristiano e il multiforme pagano. Saggio sulla "Gerusalemme Liberata"*, Milano, Il Saggiatore, 1983.
Marco Santagata, Laura Carotti, Alberto Casadei, Mirko Tavoni, *Il Filo rosso, antologia e storia della letteratura italiana ed europea*, Ed. Laterza, Bari, 2006.
Corrado Bologna, Paola Rocchi, *Rosa fresca aulentissima*, Loescher editore, Torino, 2012.
Numa Broc, *La geografia del Rinascimento. Comografi, cartografi, viaggiatori 1460-1620*, a.c. di C. Greppi, Modena, Franco Cosimo Panini, 1989.
G. Baldassarri, *Ut poesis pictura. Cicli figurativi nei poemi epici e cavallereschi*, in *La corte e lo spazio: Ferrara estense*, a c. di G. Papagno e A. Quondam, Roma, Bulzoni, 1982, II, pp. 605-635

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

În conformitate cu standardele ARACIS, departamentul are o colaborare continuă cu reprezentanții mediului socio-economic și profesional pentru adaptarea și ameliorarea programei de studiu, și în special cu: Consulat Onorific Italian, Camera di Commercio Italiana per la Romania, Centrul Cultural Italian, Sykes, FSP Global.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs 1	- capacitate de răspuns la nivel interactiv - stăpânirea, în sens operațional, a limbajului de specialitate - abilitatea de explicare și de interpretare - rezolvarea completă și corectă a cerințelor. - exprimare coezivă, clară și coerentă - 1 punct din oficiu	- Examinare orală: notată de la 1 la 10	30%
Curs 2	Identificarea trăsăturilor specifice și cunoașterea aprofundată ale operelor literare studiate. Utilizarea unui limbaj științific adecvat; logica, coerența și corectitudinea limbii italiene	- Examinare orală: notată de la 1 la 10	30%
10.5 Seminar 1/ Seminar 2/curs practic	- cunoașterea și utilizarea corectă a metodelor de lucru predate - identificarea cu acuratețe a schimbărilor lexicale și morfo-sintactice în evoluția limbii italiene și rezolvarea acestora în exercițiile propuse.	- Examinare orală, notată de la 1 la 10; - Frecvența și intervențiile la cursurile practice și rezolvarea temelor pot modifica nota cu 1 punct	20%
	Pertinența și corectitudinea cunoștințelor. Competența lingvistică și de comunicare. Capacitatea logico-critică, de elaborare și de interpretare.	- Examinare orală, notată de la 1 la 10; - Prezentare orală a unei teme de curs practic, notată de la 1 la 10; - Lucrare de seminar notată de la 1 la 10 ; - Frecvența și intervențiile la cursurile practice și rezolvarea temelor pot modifica nota cu 1 punct.	20%

Data avizării în Decanat:
Numele și semnătura decanului:

Nepromovarea uneia dintre componentele care alcătuiesc media finală a disciplinei, înseamnă nepromovarea examenului.

10.6 Standard minim de performanță

Disciplină 1

- Studentul va fi capabil să prezinte momentele semnificative din istoria limbii italiene cu exemple relevante.
- Studentul va fi capabil să furnizeze instrumentele necesare pentru o analiză aprofundată a problemelor morfologice și lexicale pe baza unei chei istorico-evolutive.
- Studentul va realiza sarcinile propuse în timpul seminarului.
- Studentul va avea o imagine de ansamblu a textului propus pentru parafrizare lingvistică, identificând nuanțele semantice ale acestuia și elementele morfosintactice complexe care îi conferă sens.

Disciplină 2

Studentul este capabil să analizeze textele studiate în corelație cu conceptele teoretice și cu contextul istorico-cultural
Studentul este capabil să identifice trăsăturile specifice ale operelor literare studiate.
Studentul este capabil să elaboreze un discurs oral/scriș complex și coerent, de nivel C1, pe o temă literară.
Studentul a citit operele literare analizate.

Detalii organizatorice, gestionarea situațiilor excepționale:

Orice tentativă de fraudă se sancționează cu nota 1.

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă

Data completării
10.02.2025

Numele și semnătura titularului de curs
1/curs 2
Lect. Dr. Mirona Bence Muk/ Conf. Dr.
Monica Fekete

Numele și semnătura titularului de seminar
1/seminar 2
Lect. It./Lect. dr. Damian Otilia Stefania

Damian

Bence

Fekete

Data avizării în
departament
11.02.2025

Numele și semnătura Directorului de Departament
conf.dr. Cristiana Papahagi

Papahagi

Data avizării în Decanat:
Numele și semnătura decanului: